

Национален съвет за журналистическа етика

РЕШЕНИЕ № 2/6.02.2020 г.

Комисията по журналистическа етика на свое редовно заседание на 6 февруари 2020 г. в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Нели Огнянова

ЧЛЕНОВЕ: Александър Кашъмов
Бойко Василев
Весислава Антонова
Даниела Тренчева
Диляна Илиева
Илия Вълков
Ирина Недева

изслуша доклад по жалба на К.Н. срещу “БТВ Медиа Груп” ЕАД по повод излъчвана информация на 27.12.2019 г. в рамките на Централната емисия „Новини” на БТВ с начален час 19:00 ч., и съответна публикация на сайта на БТВ, в която според жалбоподателя чрез подмяна на фактите и излъчване на фалшива новина е извършено нарушение на Етичния кодекс на българските медии и на Закона за радиото и телевизията.

I. ПРОЦЕДУРА

1. Жалба с вх. No 07-002/2020 г. се отнася до нарушение на Етичния кодекс на българските медии от страна на “БТВ Медиа Груп” ЕАД.
2. Жалбата е допустима по смисъла на чл. 7 и чл. 8 от Правилника за дейността на Комисията по журналистическа етика. Подадена е в срок и съдържа всички необходими реквизити.
3. Копие от жалбата и искане за становище са изпратени на БТВ.
4. По повод жалбата на К.Н. е постъпил писмен отговор от “БТВ Медиа Груп” ЕАД.
5. Гена Трайкова не участва в обсъждането и гласуването на решението, поради отвод на основание чл. 13, ал. 2 от ПДКЖЕ поради правна връзка с медията, срещу която е насочена жалбата.

II. ЖАЛБА

В жалбата се посочва, че на 27.12.2019 г. в Централната емисия „Новини“ на БТВ с начало 19:00 ч. е излъчена информация за българин на име К.Н. от В., осъден от съда в Питсбърг, Пенсилвания за източване на над \$100 млн. от фондации за болни деца. Информацията, изнесена в БТВ, е придружена със снимка на жалбоподателя.

Според жалбата не е известно по какъв начин и откъде БТВ разполагат с тази снимка и защо не са проверили достоверността на информацията, която представят пред зрителите. Същата информация със същата снимка е публикувана и в електронния сайт на БТВ на 27.12.2019 г. Новината по-нататък е разпространена от повече от 10 български информационни сайта, които я отразяват също със снимка на жалбоподателя.

След изпратено писмо до БТВ за опровержение снимката в сайта на БТВ и в BG Voice.com е заличена. Тя обаче продължава да присъства в другите информационни сайтове. Официално опровержение не е последвало.

Жалбоподателят твърди, че са засегнати неговите законни права и интереси, нанесени са му нематериални и материални щети, излъчената фалшива информация уронва престижа и достойнството му в обществото. В жалбата се отправя искане към Комисията по журналистическа етика да бъде констатирано нарушение на Етичния кодекс на българските медии и да бъде защитена законността.

III. РАЗПОРЕДБИОТ ЕТИЧНИЯ КОДЕКС НА БЪЛГАРСКИТЕ МЕДИИ, ЧИЕТО НАРУШАВАНЕ СЕ ТВЪРДИ:

1. ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ДОСТОВЕРНА ИНФОРМАЦИЯ НА ОБЩЕСТВОТО

1.1 Точност

1.1.1 Ще предоставяме на обществото точна и проверена информация и няма преднамерено да скриваме или изопачаваме факти.

1.1.2 Няма да публикуваме информация, за която знаем, че е невярна.

1.1.3 Няма да подвеждаме обществото и ясно ще посочваме къде са използвани манипулирани текстове, документи, образи и звуци.

1.2 Поправки

1.2.1 Ще публикуваме ясна и достатъчно забележима поправка, щом бъде доказано, че е публикувана неточна или подвеждаща информация, и ще се извиним, ако е необходимо.

1.2.2 Ще предоставяме право на отговор на лица и организации, засегнати пряко от неточни или подвеждащи публикации.

1.3 Източници

1.3.1 Ще се стремим да проверяваме информацията преди нейното публикуване, като търсим и използваме различни източници, и доколкото е възможно ще посочваме нейния произход.

1.3.4 Винаги ще посочваме, когато информацията не е потвърдена.

2.1 Идентификация

2.1.1 Ще събираме информация с честни и законни средства.

2.3 Неприкосновеност на личния живот

2.3.2 Ще избягваме публикуването на снимки и записи, направени извън обществените места, ако засегнатите лица не са съгласни.

IV. СТАНОВИЩЕ НА ОТВЕТНАТА СТРАНА

Получено е становище от Г.Р. – юристконсулт на „БТВ Медиа Груп“ ЕАД, по пълномощно (приложено към становището). Изяснява се, че телевизията използва снимка от сайта majorgeeks.com, публикувана през 2016 г., с адрес https://www.majorgeeks.com/news/story/hacker_faces_100_years_in_prison.html. Снимката били публикували и други български сайтове като webcafe.bg и blitz.bg. До изясняване на случая БТВ е прекратила достъпа до материала на сайта си. Отправена е покана за реализиране на право на отговор, но не е постъпило потвърждение от засегнатото лице.

Становището завършва със заключението, че „БТВ Медиа Груп“ ЕАД не е нарушило правилата на Етичния кодекс на българските медии, тъй като публикацията се базира на информация от изявленията на главния прокурор на Пенсилвания.

V. ФАКТИ

БТВ включва в новините си и публикува на сайта материал под заглавие *Българин с присъда в САЩ за източване на пари от фондации за болни деца*. В материала се разказва за К.Н., който е касиер в международна хакерска група, разбита от ФБР, нанесла щета за над 100 млн долара. К.Н. е екстрадиран в Пенсилвания, осъден и излежал присъда в САЩ. Показана е снимка на мъж, за когото се твърди, че е въпросният К.Н. Жалбоподателят е със същото име и снимката е негова, но той не е героят на историята с хакерството.

Като източник на американския сайт е посочена публикацията, към която и в момента има действаща връзка

<https://www.bleepingcomputer.com/news/security/goznym-malware-author-faces-up-to-100-years-in-jail/>

В [bleepingcomputer.com](https://www.bleepingcomputer.com) няма снимка на К.Н. от В., описва се историята, съобщава се за ролята на К.Н., за това, че вече е екстрадиран от България и може да получи до сто години затвор по американското законодателство.

За пръв път в американския сайт <https://www.majorgeeks.com> преди три години, на 18 декември 2016 г., се появява снимка на жалбоподателя, посочен като К.Н. от В., член на хакерска група. [Webcafe.bg](http://webcafe.bg) публикува също през 2016 г. снимка и преразказ на историята от двата американски сайта - (https://www.webcafe.bg/mobilecafe/web/id_1278837084_100_godini_zatvor_i_35 mln_dolara_globa_grozyat_balgarski_haker, в момента няма достъп до снимката).

News.bg, *Медианул*, *Стандарт*, *Епицентър* и много други медии също публикуват историята под сходни заглавия (сто години затвор грозят българин в САЩ), но без снимка.

BTV излъчва и публикува снимката на жалбоподателя, от становището на юрисконсулта по преписката става ясно, че е ползван източник *majorgeeks.com*.

VI. МОТИВИ

1. Противно на твърденията в становището на BTV, <https://www.majorgeeks.com> е сайт, който няма характер на официална трибуна на прокуратурата на Пенсилвания, нито посоченият от *majorgeeks.com* негов източник *bleepingcomputer.com* има такъв характер. Ето защо изборът на медия, на която да се довери BTV, не е безспорен и ангажира редакционната отговорност на медията. Републикуването не освобождава медията от отговорност, още повече, че новата публикация е за друга аудитория, а същевременно и значително се увеличава кръгът от хора, до които достига съобщението чрез новините на една национална телевизия. Снимката остава два пъти по 6-7 сек. на екран, което позволява възприемането именно на жалбоподателя като извършител.

Няма отношение към отговорността фактът, че и други медии като *blitz.bg* са публикували снимката. Наистина излъчено е видео, в което се говори за хакерската група от името на прокуратурата, но не е известно прокуратурата да е потвърдила, че лицето от снимката е извършителят на престъпната дейност.

На основата на казаното КЖЕ констатира, че е налице нарушение на разпоредбата на т.1.1.1 от Етични кодекс на българските медии: *Ще предоставяме на обществото точна и проверена информация и няма преднамерено да скриваме или изопачаваме факти.*

2. По въпроса за използваните източници от сайта на медията е видно, че като автор на публикацията е посочен живеещият в САЩ Я. Д. Липсва посочване на източниците на Я.Д., така че технически най-вероятно той е лицето, което е било длъжно да приложи нужните професионални стандарти за работа с източници и да постави под съмнение снимката, както са постъпили голяма част от цитираните по-горе български медии.

Но Етичният кодекс на българските медии, както впрочем и Законът за радио и телевизия, не изследва отговорността на отделни журналисти или служители, а само наличието или отсъствие на нарушение на правилата, като в случай на нарушение се ангажира отговорността на медията.

На основата на казаното КЖЕ приема, че има нарушение на т. 1.3.1 от Етичния кодекс на българските медии: *Ще се стремим да проверяваме информацията преди нейното публикуване, като търсим и използваме различни източници, и доколкото е възможно ще посочваме нейния произход.*

3. При отразяване на случаи на престъпления медиите следва да се ръководят от обществения интерес. Професионалните стандарти изискват те да бъдат максимално безпристрастни и максимално точни при отразяване на престъпната дейност. Създаването на невярна представа за извършител на престъплението или представяне на едно лице като извършител, без то да е осъдено с влязла в сила присъда, е нарушение на правилата на Етичния кодекс на българските медии.

КЖЕ взе предвид, че достъпът до снимката е прекратен своевременно.

4. Има данни, че редакцията се е опитвала да се свърже с лицето, за да даде право на отговор, но това до момента не е постигнато. Поради това КЖЕ смята, че липсва нарушение на 1.2.2 от Етични кодекс: *Ще предоставяме право на отговор на лица и организации, засегнати пряко от неточни или подвеждащи публикации.*

На основата на събраната информация и направения анализ, във връзка с чл. 17, ал. 1 от Правилника за дейността, Комисията за журналистическа етика прие следното

РЕШЕНИЕ:

Намира жалба с вх. No 07-002/2020 на К.Н. срещу „БТВ Медиа Груп“ ЕАД по повод излъчена информация на 27.12.2019 г. в рамките на Централната емисия „Новини“ в програмата БТВ с начален час 19:00 ч. и публикация на сайта под заглавие *Българин с пристъда в САЩ за източване на пари от фондации за болни деца* за основателна по отношение на нарушение на Етичния кодекс на българските медии по т.1.1.1. и 1.3.1. и неоснователна по останалите разпоредби.

Председател на КЖЕ:

Нели Огнянова

*Изпълнителен директор
на Фондация „НСЖЕ“*

Адриана Попова